Q/A ministeri Rydman 22.11. Työ- ja elinkeinojaosto keskiviikko 22.11.2023 klo 08.30 / HE 41/2023 vp

1. **Milloin TKI-kokonaisuudesta tehdään päätöksiä?**
(teollisuusneuvos, Maija Lönnqvist, 050 331 3791 & johtava asiantuntija, Teija Palko, 050 396 0262; TEM, IYR)

   T&K-rahoituslakia on sovellettu ensimmäistä kertaa vuoden 2024 talousarvion laadinnassa. Syksyn budjettiriihessä hallitus päätti lisäysesityksistä vuodelle 2024 ja esityksillä on vaikutusta myös vuosille 2025-2027. Hallitus esittää, että valtion talousarvion mukainen T&K-rahoitus on vuonna 2024 yhteensä noin 2,6 miljardia euroa, missä kasvua vuoteen 2023 verrattuna on noin 280 miljoonaa euroa. Aiemmin tehtyjen päätösten lisäksi (tekninen JTS-suunnitelma 2024-2027) vuoden 2024 talousarvioesityksessä T&K-rahoitusta esitetään lisättäväksi 264 miljoonaa euroa.

   Vuosien 2025-2027 lisärahoituksesta linjataan seuraavan kerran T&K-rahoitusta ohjaavan suunnitelman ohjaamana JTS 2025-2028 ja TAE 2025 prosesseissa. Suunnitelman valmistelu on aloitettu. Suunnitelmasta tehdään VN selonteko eduskunnalle keväällä 2024 joko helmikuussa tai huhti-toukokuussa. Aikataulu on vielä poliittisessa prosessissa.

   Tutkimus- ja innovaationeuvostosta on annettu VN asetus, seuraavaksi odotetaan nimityspäätöstä marraskuun aikana. Neuvoston on tarkoitus aloittaa toimintansa joulukuussa 2023 ja johtaa rahoitussuunnitelman valmistelua.

2. **Työ- ja elinkeinojaoston kuulemisissa on tuotu esiin huolia siitä, että tähänastiset TKI-panostukset yritysten tukemiseen, eli pääosin Business Finlandin kautta kanavoitavaan rahoitukseen, ovat riittämättömiä aikaansaamaan tavoitetason kannalta riittäviä vipuvaikutuksia yrityskentässä. Miten varmistetaan, että yritysten investoinnit kasvavat riittävästi seuraavina vuosina, jotta vuoden 2030 tavoitetaso saavutetaan?**
(teollisuusneuvos Maija Lönnqvist, 050 331 3791 & johtava asiantuntija, Teija Palko, 050 396 0262; TEM, IYR)

   Hallituksen budjettiriihessä päättämistä T&K-rahoituksen lisäysesityksistä yli kolmannes kohdistui Business Finlandin T&K-rahoituksen lisäyksiin. Lisäksi investoinnit yhteiskäyttöisiin TKI-infrastruktuureihin sekä tohtorikoulutukseen hyödyttävät myös yrityksiä pitkällä aikajänteellä.

   Business Finlandilla on viime vuosina ollut määräaikaisia valtuuslisäyksiä, joiden päättymisen vuoksi nyt esitettävä T&K-lisärahoitus vuodelle 2024, yhteensä 102 miljoonaa euroa, nostaa Business Finlandin T&K-rahoitusvaltuuksia vain noin 20 miljoonaa euroa vuoden 2023 arvioituun tasoon nähden. Määräaikaisista valtuuslisäyksistä on tänä vuonna ollut käytettävissä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitusta (RRF) 20 miljoonaa euroa ja vuoden 2022 kehysriihessä päätetty 63 miljoonan euron lisäys T&K-rahoitukseen.

   On tärkeää, että monivuotisessa T&K-rahoitussuunnitelmassa valtion T&K-rahoitusta ohjataan vahvemmin yritysten T&K-toiminnan kannustamiseen sekä yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyöhön.

   Yritysten T&K-toimintaa, ja erityisesti yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä, kannustetaan Business Finlandin kautta kanavoitavan rahoituksen lisäksi myös TKI-infrastruktuureihin tehtävillä investoinneilla. VTT:n kvanttitietokoneeseen sekä mikroelektroniikan ja kvanttiteknologian pilotointiympäristöön, Kvanttinovaan, hallituskaudelle esitettävillä 150 miljoonan eurona investoinneilla tuetaan kvanttiteknologian ekosysteemin kehittymistä Suomessa ja houkutellaan myös investointeja Suomeen. Kvanttinovan kokonaisinvestoinnit ovat useita satoja miljoonia euroja, joista julkisen rahoituksen osuus on arviolta noin kolmannes. Kvanttinovaan

esitettävä rahoitus (79 milj.) mahdollistaa myös EU:n sirusäädöksen (Chips Act) rahoituksen hakemisen.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvä Repower EU -rahoitus (16,5 milj. v.2024 ja 23,3 milj. v.2025-26) vahvistaa Suomen kyvykkyyttä investoida puhtaisiin teknologioihin ja teollisen murrokseen liittyvät mahdollisuudet.

OKM:n hallinnonalalla Suomen Akatemian lisärahoituksesta ohjataan tutkimuksen lippulaivoihin vuonna 2024 40 milj. € ja vuosina 2025-2027 30 milj. €. Parhaimmillaan lippulaiva yhdistää huippuluokan tutkimuksen ja sovellusosaamisen yrityskumppaneiden hyödyksi.

Suomen Akatemian Proof of Concept –hankkeisiin lisärahoitukseen ohjataan 10 milj. € vuodessa. Hankkeilla edistetään tutkimustulosten hyödyntämistä kohti kaupallistamista ja muuta yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että rahoitusmuoto nivoutuu hyvin Business Finlandin vastaaviin rahoitusmuotoihin.

Lisäksi OKM:n hallinnonalan tohtorikoulutuspilotti (40 milj. v.2024 ja 222 milj. v.2025-2027) palvelee osaltaan pitkällä aikajänteellä myös yrityksiä T&K-osaajien kouluttamisessa.

(IYR vastaus)

Business Finlandin lisäksi T&K-toimiin kanavoidaan rahoitusta ELY-keskusten kautta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman 2021-2027 varoista. Rahoitusta kohdennetaan erityisesti pienten yritysten TKI-toimiin tavoitteena saada yhä useampi pieni yritys uudistamaan toimintaansa kasvun aikaansaamiseksi. EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksesta kuitenkin merkittävä osa eli lähes 70 % kohdentuu Itä- ja Pohjois-Suomeen. Neljän prosentin T&K-tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeen lisätä T&K-toimia tekevien yritysten määrää, mikä edellyttää myös kansallisen T&K -rahoituksen hyödyntämistä koko maassa pienten, pääosin vielä kotimarkkinoilla toimivien yritysten T&K-toimiin. Tämän yritysjoukon tukemisessa ELY-keskuksilla on alueellisina ja paikalliset olosuhteet tuntevina toimijoina merkittävä rooli. ELY-keskukset voivat rahoittaa myös pk –yritysten T&K&I –investointeja.

(AKOn vastaus, viimeinen kappale)

3. **Av-kannustimen rahoitus vuoden 2024 talousarvioesityksessä ja täydentävässä talousarvioesityksessä**
(Asiantuntija: Johtaja Jukka Nummikoski, 046 920 6856, TEM, OHJY)

Momentilla 32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen uudelleenkohdennetaan talousarvioesityksessä momentin sisällä valtuutta 10,0 milj. euroa audiovisuaalisen alan tuotantokannustimeen sekä määrärahaa 1,5 milj. euroa. Talousarvion täydennyksessä ehdotetaan tämän lisäksi lisäyksenä määrärahaa 0,3 milj. euroa sekä uutta valtuutta 2 milj. euroa. Yhteensä talousarviovuodelle 2024 AV-tuotantokannustimeen esitetään lisäyksenä valtuutta 12 milj. euroa ja määrärahaa 1,8 milj. euroa.

4. **Momenttia 32.30.40 (AKKE-rahoitus) on pidetty alueilla tärkeänä alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen kannalta. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä määrärahaa käytettiin 38,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 on varattu enää 9,8 miljoonaa euroa. Mikä on tämän rahoitusmuodon tulevaisuus?**
(Asiantuntija: Johtaja Jukka Nummikoski, 046 920 6856, TEM, OHJY)

Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määräraha (AKKE) on kansallista aluekehittämisen määrärahaa, jota on vuosina 2020-2022 kohdennettu maakuntien omaehtoiseen

kehittämiseen, alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämiseen, sopimusperustaiseen yhteistyön sekä äkillisten rakennemuutostilanteiden hoitoon. Vuoden 2023 talousarviossa momentilla on valtuutta Kutilan kanavan rakentamiseen sekä ensi sijassa ulkorajamaakuntien aluekehittämishankkeisiin ja vuoden 2024 talousarvioesityksessä em. valtuuden käyttöön liittyvää määrärahaa.

Hallituksen julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimista johtuen vuoden 2024 talousarvioesitys ei sisällä momentille uutta määrärahaa.

Alueiden kehittämiseen ovat käytettävissä alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027” määrärahat. Ohjelmakauden viimeisinä vuosina 2024-2027 rahoituskehys (EU+valtio) on kaiken kaikkiaan 1 169,653 milj. euroa.

5. **Miten kansainvälisen viennin edistämisen mallia aiotaan muuttaa?**
(neuvotteleva virkamies, Mari Hakkarainen, 050 434 4933, TEM, IYR)

Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite Team Finland – kansainvälistymispalvelutarjoajien verkoston toiminnan ja johtamisen uudistamisesta elinkeinoelämää kuunnellen. Tätä työtä varten työ- ja elinkeinoministeriö ja ulkoministeriö ovat käynnistäneet yhteistyöryhmän selvittämään vienninedistämistoiminnan kehittämistä. Työryhmä selvittää ratkaisumalleja, joilla Suomen vienninedistämistoiminta ja johtaminen uudistetaan siten, että verkoston tuloksellisuus ja vaikuttavuus parantuvat. Työryhmän tehtävänä on selvittää hallitusohjelman kirjausten konkreettisen toimeenpanon edellytykset, keinot ja vaikutukset sekä tehdä suositukset poliittisen päätöksenteon tueksi. Työryhmä laatii selvityksestä loppuraportin, jonka tavoiteaikatauluna on vuoden 2023 loppu.

6. Miten ja miltä momenteilta Itä-Suomea tuetaan?

Hallitus jatkaa itäisen Suomen kehittämistä hallitusohjelman mukaisesti ja käynnistää itäisen Suomen ohjelman alueen elinvoiman vahvistamiseksi ja alueellisen kasvun ja investointien tukemiseksi.

Itä-Suomen kehittämistä tuetaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla pääsääntöisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027” varoista momentilta 32.30.64. Ohjelman yhteensä noin 3 miljardin euron varoista koko ohjelmakaudelle 2021-2027 merkittävä osa kohdistuu Itä-Suomeen, erityisesti harvaan astuttuun Itä-Suomeen. Ohjelman rahoitusta kohdennetaan pk-yritysten kasvun ja uudistumisen tukemiseen, elinkeinoelämälähtöisen innovaatiotoiminnan edistämiseen ja yritysten liiketoimintaympäristön kehittämiseen. Lisäksi rahoitusta kohdennetaan työhakijoiden, työttömien, työvoiman ulkopuolella olevien ja työmarkkinoille heikosti kiinnittyneiden ryhmien työllistymisen edistämiseen, työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen, oppimismahdollisuuksien kehittämiseen, kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien aseman parantamiseen. Rahoitusta kohdennetaan myös niiden alueiden tukemiseen, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita puhtaan siirtymän vuoksi. Lisäksi kolmessa Itä-Suomen maakunnassa (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) on mahdollista tukea elinkeinoelämää tukevia pienimuotoisia liikenneinfrastruktuurihankkeita.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelman rahoitusosuus Itä-Suomen maakuntiin (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) on vuodelle 2024 yhteensä 86,663 milj. euroa (EU+valtio) ja Kaakkois-Suomeen (Etelä-Karjala ja Kymenlaakso) 15,079 milj. euroa, eli yhteensä 101,742 milj.

euroa (EU+valtio). Tästä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osuus on 57 %, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) 28 % ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) 15 %. Ohjelmakauden viimeisille vuosille (2024-2027) em. viiteen maakuntaan kohdistuva EU+valtio -rahoitus on yhteensä 406,534 milj. euroa eli noin 35 % ohjelman alueellisesta rahoituskehyksestä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimeenpannaan valtakunnallisesti kilpailtua elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoitusta yhteensä 847 miljoonaa euroa vuosina 2021-2026. Syyskuuhun 2023 mennessä rahoituspäätöksiä oli tehty yhteensä 666 miljoonalla eurolla. Tästä Itä-Suomen maakuntiin (Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo) rekisteröidyt tuensaajat kattavat 27,5 miljoonaa euroa (4,1 % myönnetystä rahoituksesta) ja Kaakkois-Suomen maakuntiin (Etelä-Karjala, Kymenlaakso) rekisteröidyt tuensaajat 58,2 miljoonaa euroa (8,7 % myönnetystä rahoituksesta). Avustukset suuntautuvat pääosin energiatuen (32.20.41) sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (32.20.40) momenttien puitteissa.

Vuoden 2023 talousarvion momentilla 32.30.40 (alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen) on 16 106 000 euron valtuus, joka on varattu käytettäväksi ensi sijassa ulkorajamaakunnissa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti. Tämä rahoitus on momentilta 32.30.64 siirrettyä Interreg-ulkorajaohjelmien valtion rahoitusosuutta. Lisäksi momentilla on 12 500 000 euron valtuus Kutilan kanavan rakentamiseen Etelä-Karjalassa. Vuoden 2024 talousarvion määrärahat liittyvät em. valtuuksiin. Ensi sijassa ulkorajamaakunnissa alueiden kehittämiseen käytettävissä olevan rahoituksen kohdentumisesta päätetään tarkemmin itäisen Suomen ohjelmatyön yhteydessä.

Julkisia työvoimapalveluita rahoitetaan muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentin 32.30.51 Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut, siirtomääräraha 2v määrärahalla. Vuoden 2024 talousarvioesityksessä momentille ehdotetaan 183 971 000 euron määrärahaa. Myönnetystä määrärahasta valtaosa jaetaan ELY-keskuksille tammi-helmikuun vaihteessa lähtökohtaisesti samoilla kriteereillä kuin tänä vuonna. Jaossa on huomioitu muun muassa alueen työttömien ja vaikeasti työllistyvien määrä sekä alueella jo käytettävissä oleva rahoitus palveluiden järjestämiseen. Näin ollen rahoitusta kohdennetaan suhteessa enemmän niille alueille, joissa työttömyystilanne on haastavampi. Lisäksi rahoitusta kohdennetaan vuoden aikana ilmenevien tarpeiden mukaan. Esimerkiksi Kaakkois-Suomelle on tarkoitus jakaa määrärahaa marraskuun aikana miljoona euroa alueen äkillisen rakennemuutostilanteen johdosta.

7. Vastuualueen kipupisteet talousarvioesityksessä

Kauppakamareiden rahoitus osana 32.10.40 –momentin leikkausten toimeenpanoa
(neuvotteleva virkamies, Mari Hakkarainen, 050 434 4933, TEM, IYR)

PMI Orpon hallitusohjelman mukaisesti talousarvion momentille 32.01.40 on tulossa n. 2 M€ vuosittainen määrärahavähennys (v. 2023 määrärahat yhteensä n. 4,4 M€). TEM:iä sitovien EU-velvoitteista johtuvien välttämättömien rahoituskohdennusten (kuten Ympäristömerkintä, julkisten hankintojen neuvontapalvelu, standardisointitoiminta) takia merkittävä määrärahojen leikkaus tulee kohdentumaan Innovaatiot ja yritysrahoitus -osaston myöntämiin valtionavustuksiin, joita on kohdistettu mm. Suomen ja merkittävimpien kauppakumppanimaiden kahdenvälisten kauppakamarien perustoiminnan rahoittamiseen yleisavustuksilla.

Vuoden 2023 alussa voimaan tullut valtionavustuslain muutos edellyttää ministeriöitä toimittamaan lokakuun 2023 jälkeen avattavista hauista valtionavustushakuja, -hakemuksia ja -päätöksiä koskevat

vähimmäistiedot valtionavustustoiminnan julkiseen tietovarantoon (haeavustuksia.fi).

Valtionavustuslain edellytysten mukaisesti TEM IYR on valmistelemassa julkista valtionavustushakua vuoden 2024 valtionavustusten osalta. Julkinen haku tullee lisäämään hakijoiden määrää.

Pienenevien määrärahojen, valtionavustuslain muutosten sekä valtion tuottavuusohjelman myötä vähenevien käsittelyresurssien vuoksi TEM IYR on elinkeinoministerin linjauksen mukaisesti siirtymässä yleisavustuksista rajattuihin hankekohtaisiin erityisavustuksiin, joilla voidaan tukea paremmin valtionavustushaun tavoitteiden mukaista toimintaa, parantaa myönnettävien avustusten vaikuttavuutta ja vähentää hallinnollista taakkaa niin hakijoiden kuin ministeriön osalta.

Osaston myöntämät valtionavustukset kohdennetaan edelleen kestävää kasvua ja kansainvälistymistä edistäville yhteisöille tavoitteena tukea Team Finland –kansainvälistymispalveluverkostoa täydentäviä yleishyödyllisiä ja maksuttomia palveluja, kuten kauppakamarien palveluja. Muutos käytännössä kuitenkin pienentää useiden aiemmin yleisavustusta saaneiden toimijoiden julkisen rahoituksen määrää ja sitä kautta vaikuttaa valtionavustuksilla rahoitettavan toiminnan laajuuteen ja vaikuttavuuteen.

Pitkällä aikavälillä valtionavustustoiminnan läpinäkyvyys ja rahoituksen kilpailullisuus kannustaa yhteisöjä tuottamaan laadukkaampia ja kustannusrakenteeltaan tehokkaampia palveluita, kun toiminta on saatava kannattavaksi muutenkin kuin julkisen rahoituksen avulla (jäsenmaksut, maksulliset palvelut).

Uudistuksilla haetaan ennen kaikkea tehokkuutta valtion niukkojen varojen käytössä haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Muutos on linjassa VM:n vetoisen valtionavustusten digitalisointi- ja kehittämishankkeen päämäärien kanssa.

Hallinnon resurssit kokonaisuudessaan (teollisuusneuvos Maija Lönnqvist, 050 331 3791 & johtava asiantuntija Teija Palko, 050 396 0262; TEM, IYR)

T&K-rahoituslain kunnianhimoinen tavoite kasvattaa T&K-menot Suomessa 4%:iin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä edellyttää merkittävää aktivointitoimintaa Business Finlandin ohjelmatoiminnan, yritysten sparrauksen ja neuvontatoiminnan kautta, jotta yritykset lähtevät panostamaan vahvasti T&K-toimintaan. T&K-rahoituksen vaikuttavuuden kannalta oleellista on, että rahoitus kohdennetaan yrityksille, joilla on myös kyky hyödyntää T&K-toiminnan tuloksia kilpailukykyisen ja kasvavan liiketoiminnan pohjana. Tämä edellyttää Business Finlandilta riittäviä henkilöresursseja yritysten kyvykkyyksien ja hankesuunnitelmien arviointiin.

Hallitusohjelman ja parlamentaarisen TKI-työryhmän linjausten mukaisesti lisärahoituksella tulee kannustaa yritysten T&K-toiminnan lisäksi yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä. Business Finlandin ohjelmatoimintaa tulee vahvistaa yhteistyön aktivoinnissa ja toimijoiden verkottamisessa.

Jatkossa onkin syytä kohdentaa lisäyksiä myös Business Finlandin toimintamenoihin siten että rahoituksen hallinnointiin ja TKI-toimijoiden aktivointiin on riittävät resurssit.

Kunnianhimoinen T&k-tavoite edellyttää myös ministeriöltä resursseja TKI-politiikan valmisteluun, T&K-rahoituksen seurantaan ja hallinnonalan ohjaukseen sekä säädösvalmisteluun. Esimerkiksi aineettomiin oikeuksiin liittyy useita ajankohtaisia kansallisia ja EU:n säädöshankkeita, tärkeimpinä patenttilain kokonaisuudistus ja standardiessentiaalipatentteja koskeva EU-asetusehdotus, joihin on varmistettava riittävät valmisteluresurssit.

Strategiset ohjelmat ja niiden toimeenpanon resurssit (telpo, mineraali, mittelstand = 0€)
(teollisuusneuvos, Sampsa Nissinen, 050 470 7897, TEM IYR)

Innovaatiot- ja yritysrahoitusosastolla on vastuulla useita poikkihallinnollisia hallitusohjelmakirjauksia, joiden valmistelua on aloitettu virkavalmisteluna. Tärkeimmät kokonaisuudet ovat teollisuuspoliittinen strategia, mineraalisstrategia, datatalouden ohjelmakokonaisuus sekä Mittelstand-ohjelma. Tämänhetkisessä globaalissa murrosvaiheessa strategioiden merkitys korostuu Suomen elinkeinoelämän uudistamisen ja kasvun näkökulmasta. Strategioiden ja ohjelmien valmistelua tehdään olemassa olevien niukentuneiden toimintamenojen puitteissa. **Budjetissa ei ole erillistä rahoitusta strategioiden valmisteluun eikä niiden toimeenpanoon**. Vaikuttava valmisteluvaihe edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja sekä rajoitetusti myös ulkopuolisia selvityksiä. Strategioiden hyöty elinkeinoelämän uudistumiseen, kasvuun ja tulevien työpaikkojen syntymiseen tapahtuu käytännössä strategioiden toimeenpanovaiheessa. Vaikka toimeenpano tapahtuu osin olemassa olevan rahoituksen kautta ja suuntaamalla politiikkatoimia strategioiden painotusten mukaisesti, niin tämä ei yksinään riitä. Toimeenpano edellyttää tyypillisesti myös kohdennettuja toimenpiteitä, seurantaa ja ohjausta. **Ilman erillistä budjettia toimeenpano ja sitä kautta strategioiden vaikutukset yritysten kasvuun ja työpaikkoihin jäävät puutteellisiksi.**

Teollisuuspoliittisen strategian tavoitteena on turvata pitkäjänteisesti teollisten työpaikkojen säilymistä Suomessa sekä vauhditetaan kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten määrän kasvua. Tavoite koota yhteen Suomen teollisuuden uudistumisen ja kasvun strateginen agenda, tukea yritysten kestävää kasvua sekä laajemmin elinkeinorakenteen uudistumista. Strategialla vastataan globaalin kilpailutilanteen ja geopolitiikan muutoksiin. Työ tukee valtionhallinnon kasvutoimien fokusointia kestävän kasvun kannalta tärkeimpien toimialojen ja teknologioiden kehittymisen sekä investointiympäristön parantamiseksi.

Mineraalistrategialla tuetaan Suomen teollisuuden ja yhteiskunnan kannalta kriittisten mineraalien ja metallien saatavuuden varmistamista (ml. kaivostoimialan rooli). Työllä vahvistetaan Suomen asemaa globaaleilla markkinoilla digivihreän siirtymän vaatimien mineraalivarojen vastuullisen tuotannon edistämisessä osaamisen ja innovatiivisten teknologioiden kautta. Työ kattaa sekä kansallisen että globaalin näkökulman. Strategia kytkeytyy vahvasti EU:n raaka-aineasetuksen (CRMA) kansalliseen toimeenpanoon.

Datatalouden strateginen kokonaisuus (kasvuohjelma ja teemakokonaisuus) vahvistaa yritysten valmiuksia hyödyntää dataa liiketoiminnan sekä tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen. Tarkastelun näkökulmia ovat digiteknologiat uudistumisen ajureina ja pk-yritysten digikyvykkyys, digipuhdas siirtymä sekä digitaalinen osaaminen. Painopisteinä teemakokonaisuudessa ovat lisäksi kvanttilaskenta, nopeat langattomat verkot, terveysdata, kyberturvallisuus ja tekoäly.

Mittelstand/kasvuyrittäjyyden ohjelman tavoite on kehittää kasvuyrittäjyysmyönteistä toimintaympäristöä siten, että yhä useammat (osaamisperustaiset) pienet yritykset kasvavat keskisuuriksi ja keskisuuret midcap-yrityksiksi. Käynnistettävässä ohjelmassa kohdistetaan toimenpiteet yrityksiin, jotka jatkossa luovat korkeaa lisäarvoa Suomessa ja toimivat kansainvälisillä markkinoilla. Tavoitteena on mm. kohdentaa julkisia yrityspalveluja entistä tehokkaammin kasvuhakuisiin yrityksiin.

8. Talousarviota täydentävän hallituksen esityksen keskeinen sisältö oman vastuualueen osalta
Asiantuntija: Johtaja Jukka Nummikoski, TEM, OHJY, (puhelinnumero +358 46 920 6856)

Momentin 32.01.41 Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin muutos talousarvioesityksen 17 100 000 euroon nähden on 1 080 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 420 000 euroa kvanttisalaustekniikoita hyödyntävän verkkoinfrastruktuurin rakentamisen maksatusten tarkistuksina sekä vähennyksenä 500 000 euroa kvanttitietokoneeseen maksatusten tarkistuksina ja 1 000 000 euroa siirtona momentille 32.01.49 kvanttikoneen skaalauksen oman työn osuuteen.
Valtuuden vähennys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 11 000 000 euroon nähden aiheutuu kvanttitietokoneen skaalauksen siirrosta momentille 32.01.49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan.
Momentin 32.01.49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan lisäys talousarvioesityksen 107 777 000 euroon nähden on 10 278 000 euroa, mistä 7 898 000 euroa on siirtoa momentilta 32.20.50 EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen, 1 380 000 euroa siirtoa momentilta 35.01.01 puhtaan energiajärjestelmän siirtymään (REpowerEU) ja 1 000 000 euroa siirtoa momentilta 32.01.41 kvanttikoneen skaalauksen oman työn osuuteen.
Momentin 32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen määrärahan nettomääräinen muutos talousarvioesityksen 514 060 000 euroon nähden on 29 613 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 20 000 000 euroa yritysvetoiseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä kiertotalouden ja toimialojen kasvun tukemiseen, 9 300 000 euroa veturiyritysrahoitukseen (RRF pilari3), 133 000 euroa matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen (RRF pilari3) ja 300 000 euroa audiovisuaalisen alan tuotantokannustimesta johtuen sekä vähennyksenä 120 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.
Valtuuden nettomääräinen muutos talousarvioesityksen 469 296 000 euroon nähden on 500 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 1 500 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennetun valtuuden vähentämisestä ja lisäyksenä 2 000 000 euroa audiovisuaalisen alan tuotantokannustimesta johtuen.
Lisäksi uudelleenkohdennetaan 10,0 milj. euroa audiovisuaalisen alan tuotantokannustimeen momentin valtuuden sisällä ja 1,5 milj. euroa momentin määrärahan sisällä.

Momentille 32.20.46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki esitetään talousarvioesitykseen nähden määrärahalisäystä 0,75 milj. euroa sekä valtuuden lisäystä 1,5 milj. euroa uudesta alushankkeesta johtuen.

Momentin 32.20.50. EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan talousarviossa esitetty 35,0 milj. euron määräraha esitetään kohdennettavaksi eri hallinnonalojen asianomaisille määrärahamomenteille niin, että momentille jää vielä jaettavaksi 552 000 euroa.

Momentille 32.30.42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen esitetään lisättäväksi valtuuslauseke, jonka perusteella vuodelta 2023 mahdollisesti käyttämättä jäävästä valtuudesta voidaan tehdä myöntöpäätöksiä vielä talousarviovuonna 2024 enintään 10,5 milj. euron määrällä.

Momentille 32.40.43. Yritysten kustannustuki ehdotetaan 500 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (336/2022) mukaisesti maksettavan sulkemiskorvauksen ja kustannustuen maksamiseen. Tukien haku loppui 18.2.2022 mutta tämänhetkinen arvio on, että talousarviovuonna 2024 määrärahaa kohdennetaan tukipäätöksistä tehtyjen valitusten mahdollisiin korvauksiin.

Lisätietoja kysymyksiin 2, 4 ja 6, TEM AKO:

T&K:	neuvotteleva virkamies, **Sirpa Hautala**, puh. 0295 063 684
AKKE-määräraha:	johtava asiantuntija, **Hanna-Maria Urjankangas**, puh. 0295 047 127
EU-ohjelmatyö:	erityisasiantuntija, **Harri Ahlgren**, puh. 0295 064 930
RRF	johtaja, **Mikko Vähä-Sipilä**, puh. 0295 047 166
Työllisyysmäärärahat:	erityisasiantuntija, **Ville Heinonen**, puh. 0295 047 044